

客家語白話字文學與文本

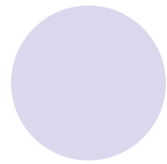
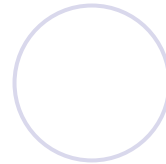
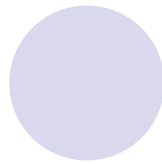

陳慕真

國立台灣文學館

2008.11.5/11.19

客語小遊戲：

聯想：三個提示

- 1.油
- 2.香
- 3.肥

聯想:三個提示物品

- 1.長
- 2.短
- 3.藍色

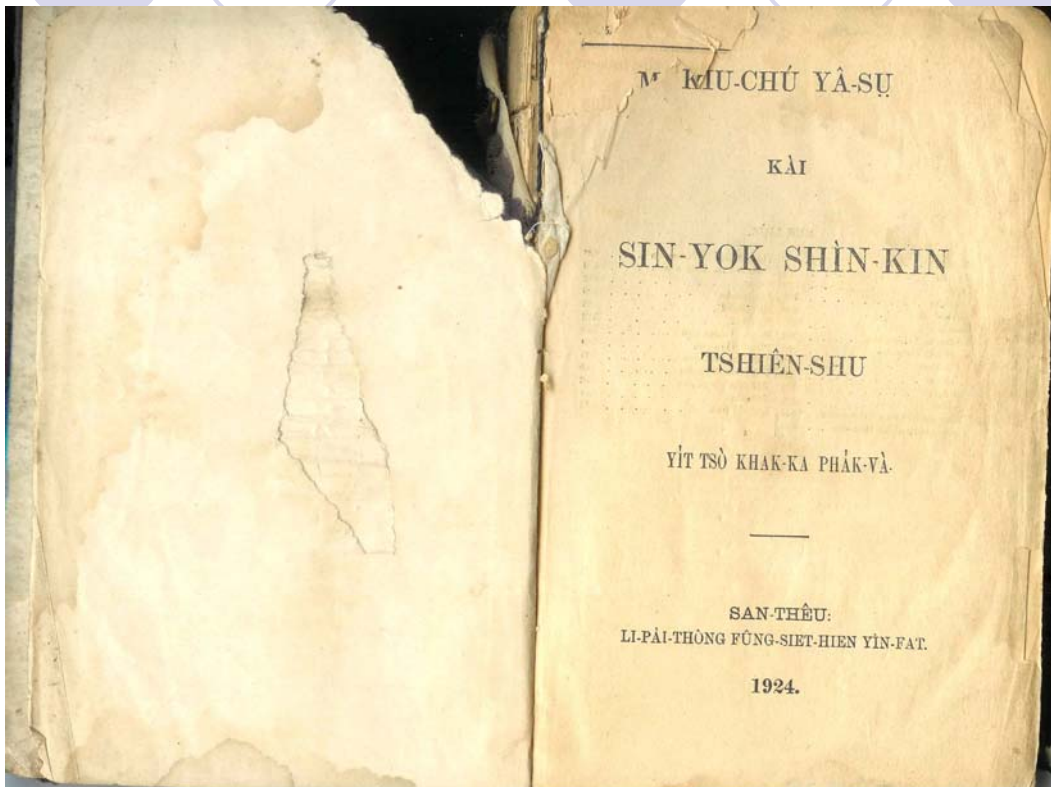

聯想:三個提示猜建築

- 1.小房子
- 2.高出來
- 3.高雄

-
- 「白話字」是什麼？
 - 客家語「白話字」文學作品介紹：
 - 《客語聖經》新約和詩篇
 - 《台灣府城教會報》-廣東族通信
 - 《小王子》
 - 客語現代文學作品

《客語聖經》新約和詩篇

mui-chung sâ tshiu hê nyin Tsj; ³⁸ thien tshiu hê shê-kai; mui-chung tshiu hê Thien-kwet kai tsj; phâi tshiu hê ok-sâ kai tsj; ³⁹ lók phâi kai shiu-thit hê mo-kwui; shiu-kot kai shi-hêu, tshiu hê shê-kai kai kiet-khiuk; kot-sâ tshiu hê sî-chá. ⁴⁰ Tshiong phâi kiám-tshiu lói sheu fó; tshái shê-kai kai kiet-khiuk pit-thin ya hê kân-tet. ⁴¹ Nyin Tsj tsióng ôi tá-fat kí-kai sî-chá, kí-teu tshiu ôi kiám-tshiu sî nyin toi-tiet kai tung-si, vo háng put-fap kai nyin, tshái kí-kai kwet-chung chhut-khí, ⁴² tshiu tsiu kí-teu tshái fó-lú; tshái kai pit-thin yu oi-khwuk vo ngau-ngá. ⁴³ Kái-shí nyin tshái kí-kai A-pa kai kwet tshiu kwong-fui tshiong nyit-thêu. Yu nyi-khung sâ, tshiu-chhók then há-tsí.

⁴⁴ Thien-kwet yú hê tshiong tshói-pó tshóng tshái thien-lí; nyin nyi-tó tshiu tshóng-mi; fan-hí lói-khí, mui-thet fâm só yu kai, tshiu lói mai lí-kai thien.

⁴⁵ Thien-kwet yú hê tshiong shong-khak tshái kai tshim mui-chu; ⁴⁶ nyi-tó yit-kai chhí tí-tshien kai chin-chu, tshiu khí mui-thet fâm só yu kai lói mai.

⁴⁷ Thien-kwet yú hê tshiong mióng sot-lók hói, tshí-tship kok-lú; ⁴⁸ kí-yên man-liáu, tshiu lo shong ngán; tsho lók-khí, hó-kai shiu-lók khí-men, m-hó-kai tsiu-khoi tshái ngwái. ⁴⁹ Shê-kai kai kiet-khiuk ya pit-thin hê kân-tet; sî-chá tsióng ôi chhut-lói, tshái nyi-nyin tsj-chung fun-phiét ok nyin, ⁵⁰ tsiu kí-teu lók fó-lú; tshái kai pit-thin yu oi-khwuk vo ngau-ngá.

⁵¹ Lí-teu sî nyi-teu lúng-tsung mún-phák mé? Kí-teu vo kí và; Mún-phák. ⁵² Yá-sj tshiu tui kí-teu và; Kú-tshj thài-fâm sî-tsí yu tsò thien-kwet kai hók-thú sâ, hê tshiong tsò ka-chú kai nyin, tshái kí-kai khú-fóng fat-chhut sin vo khú kai yút.

⁵³ Yá-sj kí-yên kóng-vân lí-teu pí-yi, kí tshiu lí-khoi kai thì-fóng. ⁵⁴ Tô

kí-kai pún-thí, tshiu tshái kí-teu kai fú-thông lói kau-hiún kí-teu, chí-tò kí-teu khí-yi, tshiu và; Lí-kai nyin tshiang nè-vui tet-tó lí-kai chí-fú, vo lí-teu yí-nên né? ⁵⁵ Lí-kai tshien m hê kai-chak muk-sióng sî-fú kai tsj má? kí-kai mu-tshin tshien m hê on-tsò Ma-lá-a? Kí-kai hiung-thí tshien m hê Nga-kok, Yok-sít, Si-mún, Yú-thái? ⁵⁶ Kí-kai tsí-môi tshien m hê lúng-tsung vo ngái-teu thung-há tshái má? Kán-tet lí-kai nyin tshiang nè-vui tet-tó lí-yit-khai kai sî né? ⁵⁷ Kí-teu tshiu yám-khí Yá-sj. Yá-sj tshiu tui kí-teu và; Sien-ti-nyin ⁵⁸ Kí pun kí-kai mu-tshin yók-sj m hê tshái kí-kai pún-thí, tshiu kí pún-ka, tshiu mó m tet nyin tsun-kín. ⁵⁹ Yá-sj tshiu tshái kai háng yí-nên mó kí-to yin-vui kí-teu m sin kai yén-kú.

14 Tong-shí fun-fung kai vông Hi-lút then-tó Yá-sj kai miáng-shang, ² tshiu tui kí-kai phuk và; Lí-kai hê háng sé-lí kai Yok-hòn; kí hê tshiang sí-chung tsái khí; kú-tshj yu lí-teu yí-nên

háng tshái khí nui. ³ Yin-vui Hi-lút yu tsok Yok-hòn, khwún-phók kí, shiu tshái kam, tshiu hê vui-chhók kí-kai hiung-thí Fui-lit kai tshí Hi-ló-té. ⁴ Yin-vui Yok-hòn shít tui Hi-lút và; Nyí tshí lí-kai fú-nyin-ka hê m háp-mí. ⁵ Hi-lút ôi sat kí, thán-hê phâ chung-nyin, yin-vui chung-nyin khon Yok-hòn hê tsò sien-ti-nyin. ⁶ Nyi-tó Hi-lút tsò sang-nyit, Hi-ló-té kai ng-tsí thiáu-mí tshái chung-kien, sî-tó Hi-lút fan-hí. ⁷ Kú-tshj Hi-lút fat-shí, yin-shín kí put-lún só khú kai tshiu ôi pun kí. ⁸ Kí pun kí-kai mu-tshin kau-so, tshiu và; Tshiang tsióng háng sé-lí Yok-hòn kai thêu pióng phân-shông, tshái lí-tsí pun ngái. ⁹ Vông tshiu yú-séu; thán-hê kí-yên fat-shí-liáu, kiám-tshái vui-chhók thung-sit kai nyin, tshiu fun-fú pun kí; ¹⁰ tshiu sî nyin khí kam-lí, tsám Yok-hòn kai thêu. ¹¹ Chong kí-kai thêu tshái phân-shông, kong lói pun ng-tsí; ng-tsí tshiu kong lói pun kí-kai mu-tshin.

客語聖經

新約老詩篇

漢羅對照

現代臺灣客語譯本

· 聖經公會

⁹ Song-chú á, chhìn-kiu Ngì ke pak-siang,
su-fuk pún sùk Ngì chhū-ká ke ngin.
Khüü Ngì múk-yóng ki-tèu,
fú-chhū ki-tèu, chhüt-to yün-yén.

Fûng-phau-chhûng Song-chú ke Sâng

Thai-vi ke sÛ.

29 SÛn ke chung chÛ á, ngi-tèu oi
siung-chan Song-chú;
ngi-tèu oi siung-chan Song-chú ke yùng-
kóng lâu thai khièn-nên!

² Ngì-tèu oi küü yùng-kóng pún Song-chú
ke chün-miàng;
ngi-tèu oi khüü-pai sÛn-kiet vi-ngiam ke
Song-chú. (19)

³ Song-chú ke sâng chhòn-phien hói-yòng;
yùng-kóng ke Song-ti hióng-lüi-kung,
Song-chú ke sâng-yim hióng-phien thai-
hói.

⁴ Song-chú ke sâng-yim thai-yü nèn-lit;
Song-chú ke sâng-yim mäu-yü vi-ngiam.

⁵ Song-chú ke sâng-yim chhiong hióng-pak-
su chhün-thôn,
lièn Lì-pá-nun ke hióng-pak-su pún
Song-chú chhün-thôn.

⁶ Kì sÛ Lì-pá-nun chhiong se-ngiü kín
thiàu,
sÛ Het-mün-sân kín thiau chhiong yá-
ngiü-kü.

⁷ Song-chú ke sâng ngiap-chhut fó-kóng.

(19) "ngi-tèu oi khüü-pai sÛn-kiet vi-ngiam ke
Song-chú" ya-he yit-cho "ngi-tèu oi yung sÛn-kiet
ke tá-pan löi khüü-pai Song-chú."

⁹ 上主啊，拯救汝个百姓，
賜福給爾汝自家个人。
求汝牧養我，
扶持我，直到永遠。

風暴中上主个聲

大衛个詩。

29 神个家子啊，汝等
愛頌讚上主；
汝等愛頌讚上主个榮光
大權能！

² 汝等愛歸榮光給上主个尊
名；
汝等愛跪拜聖潔威嚴个上
主。(19)

³ 上主个聲傳遍海洋；
榮光个上帝響雷公，
上主个聲音響遍大海。

⁴ 上主个聲音大有能力；
上主个聲音滿有威嚴。

⁵ 上主个聲音將香柏樹震
斷，
連黎巴嫩个香柏樹被上
主震斷。

⁶ 巨使黎巴嫩像細牛緊
跳，
使黑門山緊跳像野牛
拮。

⁷ 上主个聲發出火光。

(19) 「汝等愛跪拜聖潔威嚴个上
主」係譯做「汝等愛用聖潔个打
粉來跪拜上主。」

⁸ Song-chú ke sâng-yim chhün-thung
khóng-yá;
Song-chú yèu-thung Ká-tí-sÛ ke khóng-
yá.

⁹ Song-chú ke sâng sÛ siong-su kín chün;
(20)
su-é lòk-yáp, küü su-lim kóng-kóng;
yit-chhiet chhai Kì SÛn-thien tí-poi ke,
chhiön-phu hêm kóng:
"Yùng-kóng küü Song-chú!"

¹⁰ Song-chú kón-lí thai-sú;
Song-chú cho-vòng to yün-yün yén-yén.

¹¹ Ngien Song-chú su nèn-lit pún Kì ke
pak-siang!
Ngien Song-chú yung phän-ôn su-fuk
pún ki-tèu!

Kám-ên ke Khi-tó

Thai-vi tung-hien SÛn-thien ke sÛ-kó.

30 Song-chú á, ngai oi chhün Ngì cho
chü-kó,
yün-vi Ngì sÛt tui chhün-yên kiu ngai
chhut-löi,
m pún thit-ngin tui ngai khoá-khéu.

² Song-chú, ngai ke Song-ti á,
ngai khüü-ham, Ngì chhiu yi-hó ngai.

³ Song-chú á, Ngì sÛt chhiong ngai tui
yün-kiên kiu-sóng-löi;
yu fí-fuk ngai ke sâng-miang, ñ-sÛ lòk
yüm-fú. (21)

(20) "sÛ siong-su kín chün" ya-he yit-cho "sÛ mú-
lák -hó-sán". (21) "yüm-fú" chhiu-ke yün-kiên-
vòng-chhiön ke yün-yün; ya-he yit-cho "nu-chiü".

⁸ 上主个聲音震動曠野；
上主搖動加底斯个曠
野。

⁹ 上主个聲使橡樹顫動；
(20)
樹仔落葉，歸樹林光光；
一切在巨聖殿底背个，
全部喊講：
「榮光歸上主！」

¹⁰ 上主管理大水；
上主歌王到水永遠遠。

¹¹ 願上主賜能力給巨个百
姓！
願上主用平安賜福給巨
等！

感恩个祈禱

大衛奉獻聖殿个詩歌。

30 上主啊，俾愛稱汝
做至高，
因為汝識對深淵救俾出
來，
唔俾敵人對俾誇口。

² 上主，俾个上帝啊，
俾求喊，汝就醫好俾。

³ 上主啊，汝識將俾對除間
救上來；
又恢復俾个生命，唔使落
陰府。(21)

(20) 「使橡樹顫動」係譯做
「使母雞早產」。(21) 「除
府」就係除間，真系个意思；俾係
譯做「墓穴。」

《台灣府城教會報》

Kóng-tung-ehhuk kài Thung-sìn Tsuk hak-fà fat-khan

Chin fon-hí ah! Hók-ló fà Lô-má-sù kài Kàu-fi-pò tūi lí 6 nyát hí tshíu vòl kóng hak-fà lah!

Yin-vi Thôi-ván Kàu-fi-pò tshíung-lói hē yùng Hók-ló fà tso pún-vi. Tshin-tshióng Hak-nyin mô fún kài khwán, kht-shít m-hè mô fún. Yin-vi khà-chó kài shí, Hak-nyin mô hak-fà Lô-má-sù hó thók. Yá mô kám-kok tó pit-yèu. Nyóng-pan àn-nyóng kóng, tshian yiu-yáng? Hó tòn-nyán kóng yu lah! En kí-tet yok 20 nyán tshian Kàu-sù-fi thiau kung phái 2 vi sin-sang, bí Kóng-tung, San-thêu nyan-kiu hak-fà Lô-má-sù. Tò chón lói liáu Kàu-sù-fi tshiu chón-phí hí yin sù-má kíp mùn-tap. Chóng hē en lung mô chhái-yùng.

Tò 8 nyán tshian, tú-hó San-thêu 2 vi Ku-nyóng phit-náu lói Thôi, kài-shí, Lí Chung-kiun Mùk-sù lí-yùng lí kài hó kí-fi, shiun-síp Hak-nyin kàu-fi só yin kài chón-kàu-sù tò Mèu-lit lí-pai-thóng khoi hak-fà Lô-má-sù kóng-síp-fi, yit lí-pai kiú thài-ka chin nyát-sim hók. Chóng-hē yí-hèu thók yu Kung-kwán-chong kàu-fi yu kè-siúk kau, hián-shí chin to vòl thuk Shio-kin. Kht-ngòi mó yu shín-kung kài só tshài. Lún lí kài hak-fà Lô-má-sù, sui-yán chhón nyip eu Hak-nyin só tshài àn-kiú, tò-kin hán máng yu phu-khíp, hē yin-vi sióng-tó yu Hók-ló fà Lô-má-sù hó thòi yùng, yá khó-yi tso-tet, hó-pit òi yùng hak-fà kài. Chóng-hē Hak-nyin òi kau Hók-ló fà, kau-sá chin vi-nán kau, thók-sá vi-nán thók, òi ho-fi chin to shí-kian cháng thút tet vòl. Sui-yán chin to vòl thók, kht-shít chio shéu vòl liáu-ké yi-sù. Shóng-ehhiá yim fu m vòl cháng. Chóng kóng Hak-nyin thók Hók-ló fà hē put tshí-yán. Hak-nyin thók tshí-ka kài pún khéu-yim, cháng hē tshí-

yán, yá sói thók, sói tí yi-sù, kò-tsái m sù sin-sang lói shot-mín, àn-nyóng tshian m hē yit-kí líóng-tet. Yin-vi Hók-ló fà Lô-má-sù, hē máng-yiu hak-fà Lô-má-sù kài shí-thòi mó-nài-hó tso thòi yùng. Shiúk-nyi kóng mó nyit chhók sù ma. Tò pún khéu-yim kài Lô-má-sù chhut-bián, yin-koi thók pún khéu-yim kài Lô-má-sù cháng háp-lí. Khiok na vòl ka shít phét chng kài vùn-sù, kián-sù man-tsiuk. Thán-hē en chhók lí-ké thók Lô-má-sù kài muk-tit, hē yèu-kin tshai chung-kau kau-yuk. O! pun nyin khà yùng-yi shít Kí-tuk-kài chin-fi, put-tshai thók vùn-bák, pin nyi-hók. Só-yi Kí-tuk kau kài shín-shu hián-shí yu fan-yit 840 khwán kài khéu-yim.

Kám-ehhiá Shóng-ti, pun en khiùn-lói thài-ka kám-kok Hak-nyin kài Chú-nyit-hók chhók chhái yùng hak-fà Lô-má-sù kài pit-yèu. Só-yi khiú nyán en só shín-lip Chú-nyit-hók phu-fi Mèu-lit chi-phiú-fi, vùn-tshion hē Hak-nyin kài chi-phiú. Tshiu-hē òi phu-khíp hak-fà Lô-má-sù, lói ehhiok-tsin Chú-nyit-hók kài fat-chán, vi muk-tit. Put-tán àn-nyóng, sà hi-mòng yu hó kí hak-fà Lô-má-sù tshai Kàu-fi-pò pun Hak-nyin hó thók. Kài-shí chi-phiú-fi kài yit-yán fi yu phải nyin tui Chung-fi pin-tshiang, mung-tet Chung-fi hí-khó hián-shí yit mian pun en hó kí. 6 nyát hó Kàu-fi-pò 25 mian yu chhut thí yit fi, chhiáng en kí-tet 1933 nyán 6 nyát hē hak-fi Kàu-fi-pò chhut sen-nyit. Kò tshiat khiú liat-vi sin-sang khíp hiung-chí kht-lit lói yán-tshu thên-kó, pun mi-nyát yu fung-fú kài tshái-liáu.

Yin-vi ngái khòu tó 6 ngút kài pò-chí yu ka thiam lí khwán kài vùn-sù, só-yi ngái kài sim chi-kht kài fon-hí síá kí kí lói tsuk-hò, phu khiú Shóng Chú kài tsuk-fuk, chiong-lói vòl fat-chán tò tshí-ka yu thók-lip vùn-tshion hak-fa kài Kàu-fi-pò chí. Chhiáng khwán pò kài hiung-tai pet-tshiet vi tó Hak-nyin kàu-fi kht-tó mó-shót. (Lám Pt-tet k),

sū-niū chiū khoán 3000 kho' hē tī phē-pan-á-lái, kiò chít chiah chhiū-chhia-á chiū tít-tít thoa kau hit ē siāu-lián lāng ē chhiū, chiū tui i kóng, Kin-á-jit, góa ē tióng-hu sin-thé phò-a-pi' bōe-tit lái, góa lái tái-lí ē eng-tit á-bōe? I n kóng, Lí nā su góa, ũ 3000 kho' thang hō' góa, chiū chhiū-chhiái lāng lái tái-lí lóng bō koan-hē. Phok-sū-niū kóng, Góa nā su lí 3000 kho', tī phē-pan-á-lái piān-piān, biān kia' bō. Hit ē siāu-lián lāng chiū khi kiò hit ē pō-jin ē lāng kap lip-hōe ē lāng beh lái kái-koat chit ē tái-chi. Phok-sū-niū chiū khi-lái tui hit ē siāu-lián lāng kap cheng-lāng soan-giān kóng, Tāk hāng tiòh chiāu khòe-iok lái kia' chiah ē eng-tit, m-thang ũ í-gi ē sū, cheng-lāng kóng tiòh; hit ē siāu-lián lāng kóng, To m-si siāu-jin, kóng-ōe bōe chūn-tit, tái-thó ũ í-gi ē lí-iū. Hit-tiáp phok-sū-niū chióng khòe-iok thak ebít piān hō' cheng-lāng thia', kóng góa ē tióng-hu si kap lin khòe-iok kau kin-á-jit ē-pō' 3 tiám cheng, beh hō' sē-kài ē hái-chhiú lóng ta, si bō? Cheng-lāng in kóng, Bō chhiū.

Phok-sū-niū chiū kóng, Chiāu khòe-iok, góa ē tióng-hu si kan-ta kap lin khòe-iok sē-kài ē hái-chhiú nā-tiá', í-góa kang, hō, khoe, ó; che lóng bō khòe-iok chhiú-lái; ta' góa ē-pō' 3 tiám-cheng beh bō' sē-kài ē hái-chhiú lóng ta, chhiá' í tái-seng chióng sē-kài ē kang, hō, khoe, ó; ē chhiú lóng chhiú-khi-lái, hō; í m-thang lau-lòh chham tī hái. Hit ē siāu-lián lāng thia'-ki' án-ni, chiū gōng-gāng bō ēe thang lo, siū-lái siū-khi' khi' tō lóng bō sim-mih hong-hoat thang chah chiah ē chhiú hō' í bō lau lòh hái.

Lò-bé cheng-lāng phò-a-toan kóng, Nā-si bō hong-hoat, eng-kai tiòh su lāng. Phok-sū-niū tít-tiòh 3000 kho' chiū chin hoa' - hí, chē chhiū-chhia-á kin tūg-khi. Kau chhiū ē sí, phok-sū chiū mng khò-a' si iá', á-si su? Phok-sū-niū in kóng, 3000 kho' ká i phái' tēg-lái lah, m-chai si iá' á-si su? Phok-sū chiū mng í eng sim-mih

hong-hoat khi iá' i, i chiū it-gō' it-chap kóng hō' i thia'. Phok-sū thia'-lián chiū kám-bók phok-sū-niū ē chhiú-lāng iá'-kè i. Tui hit-tiáp lián-sū, m-ká' koh khò-a' khiu i kóng, Lí chit ē cha-bō, kiám ēe khak khiang ta-po' mah?

Ta' siá chit chām, put-lun si ũ sit á-si bō sit, khiok bō tōa koan-hē; put-kò si beh hō' lán siū', lián-si tī siá-hoe-tiòng sióng-sióng eng khòe-iok sa' khau, chiāu lán só' khò-a' sit-chai si chin oau-choán thang hoa'-hí, m-kú tī khòe-iok tián-kiá'-tiòng, nā-ū chit-sut-á bō tú-hó, bēng-bēng si iá', chiū ēe pi' su, lián-chi' sōa hō' lāng chhiú-gōng, só' i nā khòe-iok bō chim-chiok, sióng-sióng ēe chhiú-chhiú' án-ni.

廣東族通信

Tui 8 nyiat tshu 7 tò tshu 10 tshài, Sin-pu Li-pai-thông yu khoi Chú-nyit-hók phù-fui Mēu-lit chi-phù-fui. 7 nyit kài cheu-shin 10 tiám hí, khoi Chú-nyit-hók sen-thú Thài-fui; hók-san yu 80 lāng-miāng thài tshē-ka chin yu chún-phí, só-yi chin yu lí-yit. Khiun-yán kài hók-sang tet-tó kau-phí, sióng-sit sit-tshài chin kám-tsiá kài sò-tshài. 7 nyit há-chiū yu ngi-sū.

Tui 8 nyit cheu-sin yu khoi Chú-nyit-hók Kàu-yán Kóng sip-fui. Kóng-sū tshui-hè Min Mùk sū, Chhin Tshón-thò-sū lau Chong Chhón-thò-sū 3 vùi kài sin-sang; kàu-yán yu 10 kwò-sá chhut-sit. Kàu-yán lūng-chùng yu tet-tó thài-thò kài lí-yit. 8 nyit lau 9 nyit kài há-chiū yu ngi-sū; khi-chung yu kiat-nyi líóng hòng khah yèu-kin kài:—

(A) Kok kàu-fui chhók khah mian-kióng lói chhut chi-phù-fui kài fui-fui.
(B) Shiu-si fan-yit tsy khiàn.

Tò mǎng-nyén kài chi-phù-fui; pún-fui kok chhón-kàu-sū chhók si-hāng chhēu só fū-tam kài nyiak tshui-hè kok-sá 5 shiú lói fat-piáu.

9 nyit ám-pu, Sin-pu Kài chhón-thò-sū yu tshiang 3 vùi kài Sin-sang lói khoi

廣東族通信

Tui 8 nyiat tshu 7 tò tshu 10 tshài, Sin-pu Li-pai-thông yu khoi Chú-nyit-hók phù-fui Mēu-lit chi-phù-fui. 7 nyit kài cheu-shin 10 tiám hí, khoi Chú-nyit-hók sen-thú Thài-fui; hók-san yu 80 lāng-miāng thài tshē-ka chin yu chún-phí, só-yi chin yu lí-yit. Khiun-yán kài hók-sang tet-tó kau-phí, sióng-sit sit-tshài chin kám-tsiá kài sò-tshài. 7 nyit há-chiū yu ngi-sū.

Tui 8 nyit cheu-sin yu khoi Chú-nyit-hók Kàu-yán Kóng sip-fui. Kóng-sū tshui-hè Min Mùk sū, Chhin Tshón-thò-sū lau Chong Chhón-thò-sū 3 vùi kài sin-sang; kàu-yán yu 10 kwò-sá chhut-sit. Kàu-yán lūng-chùng yu tet-tó thài-thò kài lí-yit. 8 nyit lau 9 nyit kài há-chiū yu ngi-sū; khi-chung yu kiat-nyi líóng hòng khah yèu-kin kài:—

(A) Kok kàu-fui chhók khah mian-kióng lói chhut chi-phù-fui kài fui-fui.
(B) Shiu-si fan-yit tsy khiàn.

Tò mǎng-nyén kài chi-phù-fui; pún-fui kok chhón-kàu-sū chhók si-hāng chhēu só fū-tam kài nyiak tshui-hè kok-sá 5 shiú lói fat-piáu.

9 nyit ám-pu, Sin-pu Kài chhón-thò-sū yu tshiang 3 vùi kài Sin-sang lói khoi

《小王子》

喔！小王子啊！係漸漸仔瞭解你在過个生命个秘密哩……有一長站仔个時間，你唯一个娛樂就係看日頭落山。這係行第四日个朝晨頭，係聽著這詳細个情形。該時節你講：

「係盡愛夕陽。來，俾這下來看日頭落山。」

「毋過俾一定愛等一下仔，」係講。

「愛等？等麼介？」

「等日頭落山啊！俾愛等到時間到啊！」

你第一擺像當奇怪个樣仔，對係講：「係還長透話著係還行屋下。」【圖 17】

圖 17

Ò ! Sèu vông zii a ! Ngai ciam ciam è liâu giè ngi cói go ge sèu sèn miang ge bi met lè... Yú yit còng cam è ge sji gién , ngi vj yit ge ngu lok ciu he kon ngit teu lok sán . Yà he du ti si ngit ge zéu sijn teu , ngai táng dô yà siong se ge cìn hìn . Ge sji ziet ngi gòng :

「Ngai cin oi sit vông . Lòi , én yà ha lòi kon ngit teu lok sán .」

「M go én yit tin oi dèn yit ha è ,」 ngai gòng .

「Oi dèn ? Dèn mà gie ?」

「Dèn ngit teu lok sán a ! Én oi dèn do sji gién do a !」

Ngì ti yit bài ciong dóng kị guai ge yong è , dui ngai gòng : 「Ngai hàn còng teu va dò ngai hàn du vuk há .」【tu sjiip cìt】

【註解】

1、在過：可憐，海陸人講「在過(còi go)」。

佢跳踎起來，像分雷公敲著。佢用力瞞一下目珠，細心細意看看四圍。一個非常特別個細人仔企過頭前，詳細看等佢。這位就係佢為佢畫個最好個一張像，可惜，佢畫個無原來個 **ma-dq** 恁得人惜。【圖4】

毋過這做毋得怪佢。佇佢六歲個時節，大人打落佢做畫家個生涯過後，除忒以前畫大蟒蛇外背佬內肚個畫以外，佢毋識學過畫圖。

Ngai tiau hong hi loi, ciong bún lui gúng kau dò. Ngai yiung lit ngiap yit ha muk zú, se sim se yi kon kon si vi.

Yit ge fi song tit piet ge se ngin è kí di teu cien, siong se kon den ngai. Yá vi ciu he ngai vi gi fa ge zui hò ge yit zóng siong, kò sít, ngai fa ge mō ngien loi ge ma-dō àn det ngin siak. 【tu si】

M go yà zo m det guai ngai. Du ngai liuk se ge sji ziet, tai ngin dà lok ngai zo fá gá ge sén ngai go heu, cu tet yi cien fá tai mǎng sǎ ngo boi láu nui dù ge fá yí ngoi, ngai m sjiit hok go fá tu.

圖4

【註解】

- 1、跳踎起來：跳起來。踎是一種動作，表示從睡著或坐著的情形變為站著的姿勢。
- 2、分雷公敲著：被雷擊中。
- 3、瞞一下目珠：眨一下眼睛。
- 4、細心細意看看四圍：小心翼翼的看看四周。
- 5、企過頭前：站在前面。
- 6、ma-dq：模特兒，源自英文 model 音譯。
- 7、得人惜：很可愛、令人喜歡。
- 8、做毋得：不能、不可以。
- 9、打落：看不起；看扁。
- 10、毋識：未曾、不曾。

客語現代文學作品賞析

- 夜合

— 獻分妻同客家婦女

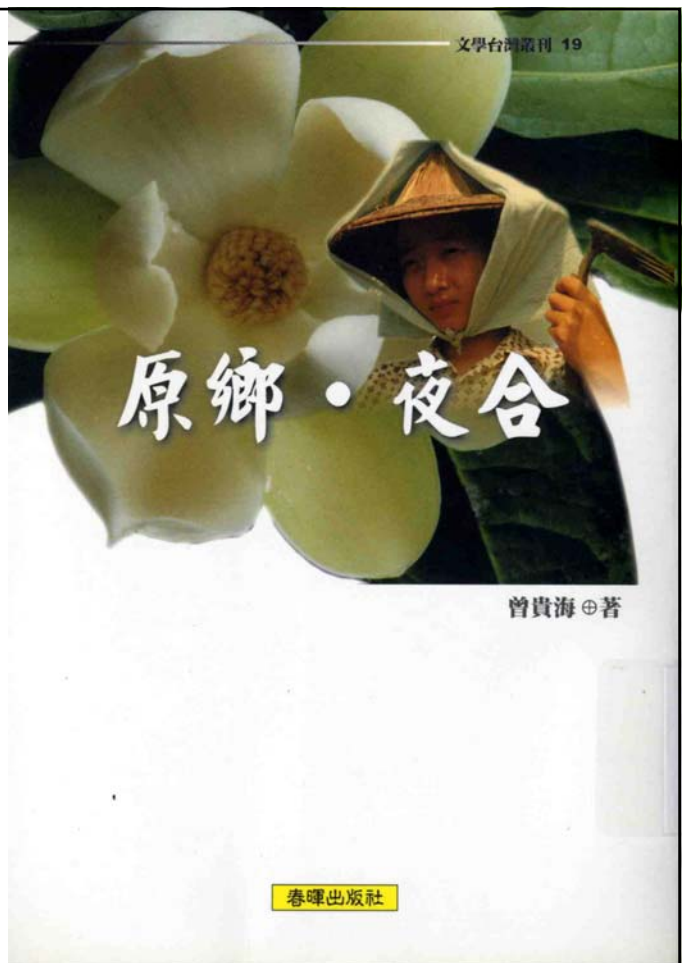
【Ya háp — hian pûn chhî thùng Hak Kâ fu ng】

- 作者：曾貴海

- 白話字翻譯：邱淑華

- 選錄自《原鄉 夜合》(2007.春暉)

《夜合》

-
- 日時頭，毋想開花
 - Ngit sù thèu , m̄ síóng khôî fâ
 - 也沒必要開分人看
 - Yâ mò pit yeu khôî pùn ngìn khon
 - 臨暗，日落後山
 - Lìm am , ngit lòk heu sân
 - 夜色跣山風湧來
 - Ya set thèn sân fûng yúng lòi

● 夜合

● Ya háp

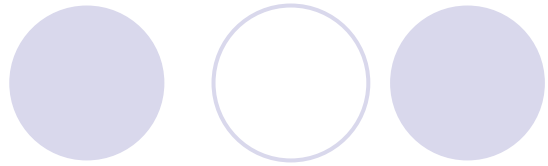
● 佇客家人屋家庭院

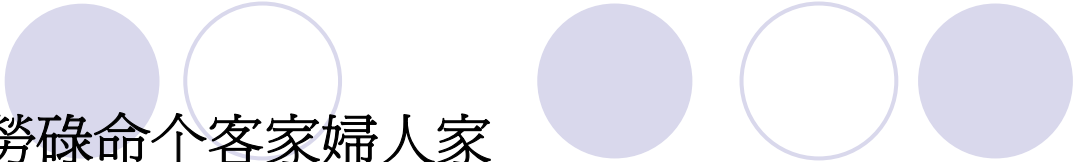
● Thê Hak Kâ ngìn vuk khâ thìn yan

● 恬恬打開自家個體香

● Tiâm tiâm tá khôi chhit kê ke thí hiông

- 福佬人沒愛夜合
- Ho Ló ngìn mò oi ya háp
- 嫌伊半夜正開鬼花魂
- Hiàm kì pan ya chang khôi kúi fâ fùn
- 暗微濛个田舍路上
- Am mì mùng ke thièn sa lu hong
- 包著面个婦人家
- Pâu tén mien ke fu ngìn kê
- 偷摘幾蕊夜合歸屋家
- Thêu chak kí lúi ya háp kúi vuk khâ

-
- 勞碌命个客家婦人家
 - Lò luk miang ke Hak Kâ fu ngìn kâ
 - 老婢命个客家婦人家
 - Ló pî miang ke Ha Kâ fu ngìn kâ
 - 沒閒到半夜
 - Mò hàn to pan ya
 - 正分老公鼻到香
 - Chang pùn ló kûng phi tó hiông

● 半夜

● Pan ya

● 老公捏散花瓣

● Ló kûng net san fâ phan

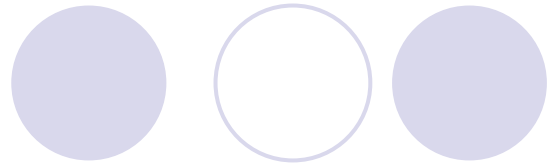
● 放滿妻仔圓身

● Piong mân chiá é yàn sūn

● 花香體香分毋清

● Fâ hiông thí hiông fûn m̄ chhîn

- 屋內屋背
- Vuk nui vuk poi
- 夜合
- Ya háp
- 花蕊全開
- Fâ lúi chhiòn khôi

一九九八、五、十 母親節
 Yit kiú kiú pat、ng、súp mû chhîn chiet

註: 圓身: 身體

用聽的學《夜合》(Ya háp)

客語現代文學作品賞析

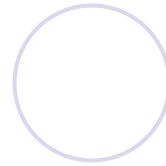
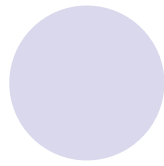
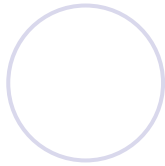
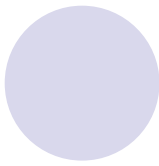
- 平埔福佬客家台灣人
- 【Phìn Phû Ho Lô Hak Kâ Thòi Vân ngìn】

- 作者：曾貴海
- 白話字翻譯：邱淑華
- 選錄自《原鄉 夜合》(2007.春暉)

- 有人問我係麼介人
- **Yû ngìn mun ngài he mak ke ngìn**
- 我馬上回答係客家人
- **Ngài mâ song fì tap he Hak Kâ ngìn**

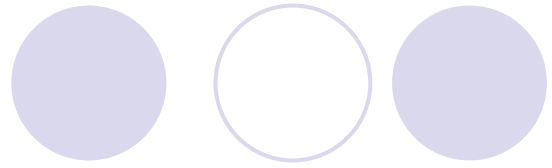
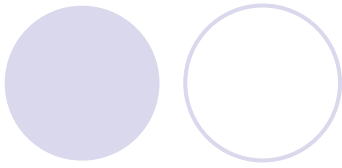
-
- 從小佇客家庄到大
 - Chhiùng se thê Hak Kâ chông to thai
 - 阿姆對竹田溝背客家庄嫁過來
 - Â mê tui chuk tièn kiêu poi Hak Kâ chông ka ko lòi
 - 當我三十零歲
 - Tông ngài sâm sùp làng se
 - 堂伯同我講
 - Thòng pak thùng ngài kóng
 - 阿公係河洛人分過來个
 - Â kùng he Ho Lô ngìn pùn ko lòi ke
 - 我當場感覺到蓋尷尬
 - Ngài tông chhòng kám kok tó koi kâm kai

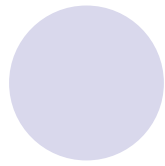
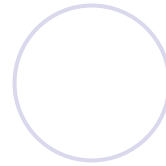
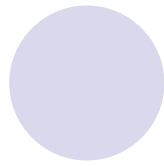
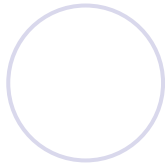
- 五十歲出頭
- Ng sùp chhut tèu
- 自家正查出阿婆係平埔族
- chhit kê chang chà chhut â phò he Phìn Phû chhùk
- 一粒炸彈炸開血緣个地雷
- Yit liáp cha thàn cha khôi hiat yàn ke thi lùì

- 有人再問我係麼介人
- **Yû ngìn chai mun ngài he mak ke ngìn**
- 我還係講客家人
- **Ngài vàn he kóng Hak Kâ ngìn**
- 毋顧有兜歹勢
- **M̄ ku yû têu fái se**

- 有一日發夢
- **Yû yit ngit pot mung**
- 看到三個祖先
- **Khon tó sâm ke chú siên**
- 佔著圓身三個部分
- **Chiam tén yàn sụn sâm ke phu fun**
- 牽手唱歌跳舞飲酒
- **Khiân sú chhong kô thiau vú lîm chiú**

- 伊等喊我小猴子
- **Kì tên ham ngài se hêu é**
- 汝係平埔福佬客家台灣人
- **Ng he Phìn Phû Ho Ló Hak Kâ Thòi Vân ngìn**

- 四百年歷史像一條索仔
- Si pak ngiàn lit sù chhiong yit thiàu sok é
- 纏著我身上
- Chhàn tén ngài sùn hong
- 平埔福佬客家結結相連
- Phìn Phû Ho Ló Hak Kâ kiat kiat siông lièn

用聽的

月光光

詞、曲、演奏、演唱：邱幸儀

日頭thet烈拿毋定 愛行哪一條路
安靜個夜又想起 阿公個慈容
添望忒麼介時節 捱緊行緊遠 找毋轉自家
忒阿婆屋卡有千百條故事個龍眼樹下共下弔槓乾
田坵底背鏡鮮個圳子 捱等共下覓蛤子
為了麼介愛離開頭擺單純個世界
想念童年
月光光 秀才郎
這介故事捱已經從細聽到大
對頭擺耶流傳下來
月光光 秀才郎
今晡日捱等變哪冇一樣
忒月光底下講古個老人家奈起耶

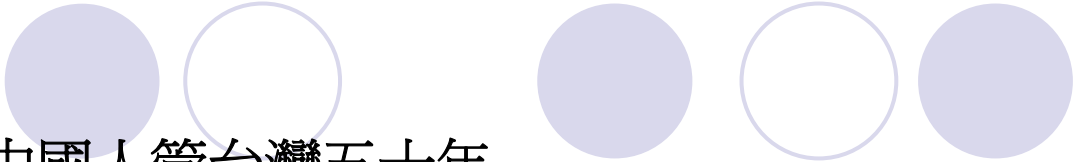
客語現代文學作品賞析

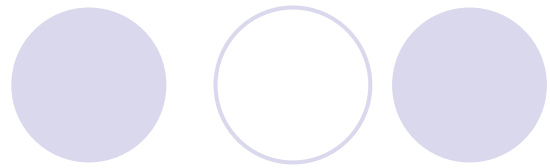
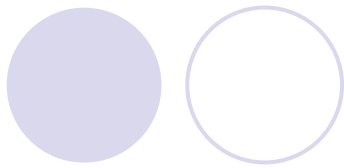
- 客家話

【Hak Kâ fa】

- 作者：曾貴海
- 白話字翻譯：邱淑華
- 選錄自《原鄉 夜合》(2007.春暉)

-
- 日本人統治台灣五十年
 - Ngit Pún ngìn thúng chhū Thòi Vân íg sùp ngiàn
 - 大家還會講台語
 - Thai kê vùn voi kóng Thòi ngi
 - 有兜老人家講起日本話
 - Yû têu lô ngìn kê kóng hí Ngit Pún fa
 - 口氣優雅甚至帶感情
 - Khiéu hi yû ngá sùn chū tai kám chhìn

-
- 中國人管台灣五十年
 - **Chûng koet ngìn kón Thòi Vân íng sùp ngiàn**
 - 講客話要罰錢掛狗牌
 - **Kóng Hak fa oi fat chhièn koa kiéu phài**
 - 細人仔嚇到面蓋青
 - **Se ngìn né hak to mien kap chhiâng**

- 阿公喊做爺爺
- **Â kûng ham cho yè yê**
- 阿婆喊做奶奶
- **Â phò ham cho nâi nai**
- 客家母語變做北京話
- **Hak Kâ mû ngî pien cho Pet Kîn fa**

- 爺娘來聊

- Yà ôi lòi liau

- 孫仔聽毋識客話

- Sûn né thâng m̄ s̄t Hak fa

- 看伊等像外星人

- Khon kì tên chhiong ngoi sên ngìn

- 避入間肚毋出來

- Piang ngip kîan tú m̄ chhut lòi

● 祖孫感情兩截斷

● Chú sùn kám chhìn líng chiet thôn

● 老人家歇沒兩日

● Ló ngìn kê hiat mò líng ngit

● 包袱擱著遽遽歸屋家

● Pâu fuk khan tén kiak kiak kûi vuk khâ

- 係麼人

- He mán ngìn

- 滅絕台灣客家話

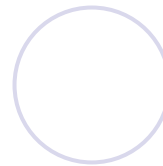
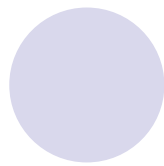
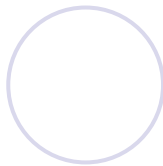
- Mèt chhiet Thòi Vên Hak Kâ fa

- 滅絕台灣客家人倫

- Mèt chhiet Thòi Vên Hak Kâ ngìn lùn

- 到底爲麼介

- To tái vi mak ke

- 台灣客家<客語版>
- 製作:財團法人公共電視文化事業基金會
- http://www.hakka.gov.tw/lp.asp?CtNode=328&CtUnit=245&BaseDSD=7&mp=314&xq_xCat=1
- [影片](#)

Hàm-seu-fâ
含笑花

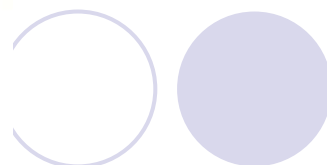
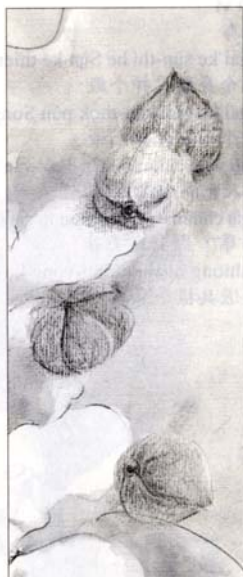
《含笑花》 杜潘芳格

Hàm-seu-fâ yo,
含笑花哟，
Hàm-seu-fâ
含笑花，
Ngì lòi ko ngài ke fòng-kiên,
你來過 厝房間，
Ngài têu khiung ha sùt sâm-chhôn,
厝等共下食三餐，
Khiung-ha hi san-phu,
共下去散步，
Sâng-sâng ke hàm-seu-fâ,
生生个含笑花，
Ngì thiàm- thiàm nám ngài.
你甜甜攬 厝。
Ngà kâ m-sùt thôn fâ-hiông,
吾家唔識斷花香，
M-sùt thôn oi-sim.
唔識斷愛心。

Phin-ôn hi
平安戲

Ngièn-ngièn tù he thai-phìn ngièn,
年年都係太平年，
Ngièn-ngièn tù cho phin-ôn hi,
年年都做平安戲，
Chhù hiáu-tet sun-chhiùng ke phìn ôn ngìn,
只曉得順從個平安人，
Vi-tén hi-phàng há, khon phin-ôn hi...
圍著戲棚下，看平安戲……
Chhin-tò chhin-tò ke phin-ôn ngìn,
盡多盡多個平安人，
Chhin-ngien ngat chhoi-phú-kín,
情願齧菜脯根，
Khe kâm-cha hàm lí-é-hàm,
齧甘蔗含李仔鹹，
Pó-chhù yit-thiàu kì ke ló-miang,
保持一條佢个老命，
Khon, phin-ôn hi.
看，平安戲。

未來

詞、曲、演奏、演唱：邱幸儀

回頭 看到 這世界共樣按好
時間一直吾停在走
面前 遠方 每一個人都有共樣
捱眼中看到係希望

時鐘滴答響 腳步聲踢踢踏踏
他為了麼介在匆忙
捱會遇到誰 下一秒麼介畫面 世界太奇妙

吾知捱介未來到底有多遠
捱開始有些了解 汝眼中介孤單
下一步路捱等到底要去哪
其實捱早就發現 這問題無答案

捱唱等歌跳等舞自由自在
有誰人可以陪捱 去未來看一看
在這匆匆忙忙介都會打轉
為了尋幸福和愛
快樂到底多遠（快樂離捱不遠）

捱還 吾知 自家有多少時間
可以給捱每天去做夢
剛才 遇到 每一個捱介面上
都戴著奇妙介笑容 真好

燕子

MV

詞、曲、演奏、演唱：邱幸儀

遠方日頭落山下 燕子歸屋卡
冇管歸路有多彎 冇會添望忒
記憶中有一本老相簿 記載等捱等个笑容
腳踏車个車輪仔轉冇停 載捱歸故鄉

寒天一過春天又轉來
看介樹仔頂上開滿了思念个花
等有一日再歸來這老屋卡
寂寞心情像風沙
心中有隻燕子自由自在
跟等佢去找自家
天公辣辣个日頭 照亮童年
永遠忒轉哪轉

從細到大有一介夢 隨等捱盛開
忒一介安靜个小世界 收集幸福故事

寒天一過春天又轉來
看介樹仔頂上開滿了思念个花
等有日再歸來這老屋卡
寂寞心情像風沙
心中有隻燕子自由自在
跟等佢去找自家
天公辣辣个日頭 照亮童年
永遠忒轉哪轉

遠方日頭落山下 燕子歸屋卡
冇管歸路有多彎曲 捱會找到自家

客語文學參考資料

- 相關網站:
- 行政院客委會 哈客網路學院
<http://http://elearning.hakka.gov.tw/>
- 台灣客家文學館
- <http://lit.hakka.gov.tw/>
- 打狗e客網
- <http://www.ezhakka.com/>
- 詩歌朗誦
- <http://www.hakka.gov.tw/lp.asp?ctNode=261&CtUnit=150&BaseDSD=7&mp=256>